

Interdisciplinaritatea

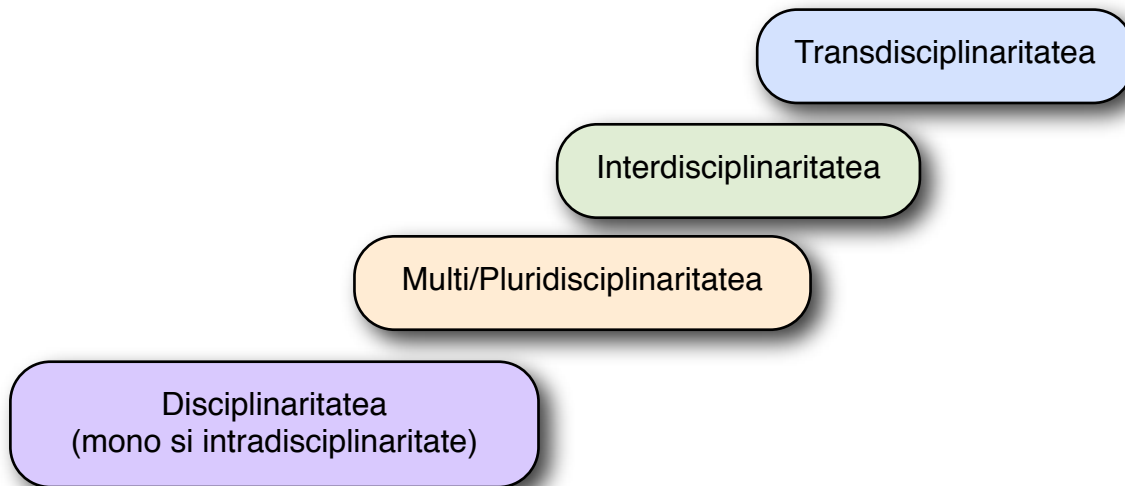
MOTTO
“CEL MAI PUTERNIC ARGUMENT PENTRU INTERDISCIPLINARITATE ESTE
CHIAR FAPTUL CĂ VIAȚA NU ESTE ÎMPĂRȚITĂ PE DISCIPLINE”
J. MOFFET

ARGUMENT

Interdisciplinaritatea apare ca necesitate a depășirii granițelor artificiale între diferite domenii. Argumentul care pledează pentru interdisciplinaritate constă în aceea că oferă o imagine integrată a lucrurilor care sunt, de regulă, analizate separat.

Prin interdisciplinaritate se creează:

- ☑ Acoperirea rupturilor dintre discipline, eliminarea izolării și lipsei corelațiilor între conținuturile diverselor discipline.
- ☑ Construirea, prin educație, a unor structuri mentale dinamice, flexibile și responsive, capabile să sprijine deciziile cele mai potrivite.
- ☑ Rezolvarea de probleme, care poate fi considerată cea mai importantă forță motrice a integrării, datorită relevanței sale practice. Problemele cu care ne confruntăm în viața profesională, socială sau personală impun judecăți și decizii care nu sunt, de regulă, limitate în jaloanele disciplinare. Aceste probleme au un caracter integrat, iar rezolvarea lor impune corelații rapide și semnificative.

ISTORIC

Termenul “**interdisciplinaritate**” se regăsește pentru prima dată în “Dictionarul de neologisme” de F. Marcu și C. Manea, ed. a III-a București, și în “Le petite Larousse en couleurs”. ed. 1995, definit ca fiind stabilirea unor relații între mai multe științe sau discipline.

La noi în țară, inițierea pluridisciplinară și interdisciplinară este abordată în literatură prin Dimitrie Cantemir și Bogdan Petriceicu Hasdeu, care, în lucrările lor, au privit problemele din toate perspectivele disciplinare necesare.

Disciplinele nu ne dau imaginea completă a lucrurilor, dacă le privim izolat. Articulându-se între ele, integrându-se, ele își îndeplinesc rolul în mod eficace.

DEFINITII

Monodisciplinaritatea este centrata pe obiectele de studiu independente, pe specificitatea acestora. Abordarea monodisciplinara sau intradisciplinara presupune “*actiunea de a aborda un proiect sau de a rezolva o problema prin limitarea la datele unei singure discipline*” (Legendre).

Intradisciplinaritatea *Integrarea intradisciplinara este operatia de conjugare a doua sau mai multe continuturi interdependente ale invatarii, apartinand aceluiasi domeniu de studiu, pentru a rezolva o problema, a studia o tema sau a dezvoltata deprinderi.*

Integrarea intradisciplinara se realizeaza prin:

- Insertia unui fragment in structura unei discipline pentru a clarifica o tema.
- Armonizarea unor fragmente in cadrul unei discipline, pentru rezolvarea unei probleme sau dezvoltarea unor capacitati si aptitudini.

Intradisciplinaritatea are in vedere

- Integrarea la nivelul continuturilor
- Integrarea la nivelul deprinderilor si competentelor.

Intradisciplinaritatea e posibil a se realiza

- Pe orizontala, intre continuturi si competente ale disciplinei la acelasi nivel de studiu
- Pe verticala, intre continuturi si competente de la niveluri diferite de studiu.

Avantajele intradisciplinaritatii:

- Creste coerența internă a disciplinei
- Cresc semnificatiile si relevanta predarii prin realizari de legaturi intre continuturi
- Creste eficienta invatarii, prin elemente “ externe” –insertie- si prin armonizari interne
- Se formeaza o perceptie integratoare a disciplinei pentru realizarea competentelor, valorilor, atitudinilor.

Multidisciplinaritatea este forma cea mai puțin dezvoltată de interpenetrare a disciplinelor, *constand numai in alaturarea anumitor elemente ale diverselor discipline, evidentind aspectele lor comune* si presupune o comunicare simetrica intre diversi specialisti si diverse discipline, in axiometrie proprie.

O tema sau problema ce apartine unui domeniu este supusa analizei din perspectiva mai multor discipline, care se mentin ca structura si raman independente unele in raport cu celelalte. Fiecare disciplina contribuie, in functie de propriul sau specific, la clarificarea temei investigate. E o corelare a demersurilor mai multor discipline in vederea clarificarii unei probleme. Se presupune constientizarea faptului ca unele teme sau probleme din lumea reala necesita un efort conjugat pentru a fi rezolvate, dar structura disciplinara rezista, fara integrare de noi elemente.

Pluridisciplinaritatea

Distinctia inca insuficient de consistenta intre multidisciplinaritate si pluridisciplinaritate este legata de tipul de discipline care intra in procesul de integrare la acest nivel:

- pluridisciplinaritatea se refera la corelarea unor discipline inrudite,*
- multidisciplinaritatea are in vedere punerea impreuna a unor discipline care nu sunt neaparat vecine si cu legaturi evidente intre ele.*

Avantajele multi / pluridisciplinaritatii:

- Realizarea de catre elevi a unor legaturi intre continuturile diverselor discipline
- Explicarea unor teme sau probleme ce nu pot fi lamurite in cadrul unei singure discipline.

Interdisciplinaritatea presupune *o intersectare a diferitelor arii disciplinare* prin ignorarea limitelor stricte ale disciplinelor, se cauta teme comune pentru diferite obiecte de studiu cu un ordin de invatare mai inalt, termen regasit in limba engleza "*higher order learning objectives*".

Capacitatile metacognitive, cum ar fi luarea deciziilor, rezolvarea de probleme, invatarea eficienta, sunt unele din aceste obiective.

Prin interdisciplinaritate se realizeaza actiunea deschisa dintre competente sau continuturi interdependente din doua sau mai multe discipline, ce implica interpenetrarea disciplinelor.

La nivelul proiectarii curriculare vorbim de competente transversale sau competente cheie.

Prin interdisciplinaritate se dezvoltă competente integrate / transversale / cheie / crosscurriculare.

La nivel interdisciplinar apar transferuri orizontale ale cunostintelor dintr-o disciplina in alta la nivel metodologic si conceptual.

Avantajele invatarii la nivel interdisciplinar:

- Incurajarea colaborarii directe si a schimbului intre specialisti care provin din discipline diferite, contribuind la constituirea unui caracter deschis al cercetarii, al practicilor sociale si al curriculumului scolar
- Centrarea procesului de instruire pe invatare, pe elev, dezvoltarea pedagogiilor active , participative de lucru la clasa, lucrul pe centre de interes, invatarea tematica sau conceptuala, invatarea pe baza de proiecte sau de probleme, invatarea prin cooperare.
- Crearea unor structuri mentale si actional - comportamentale flexibile si integrate, cu potential de transfer si adaptare.
- Invatare durabila si cu sens, prin interactiuni permanente intre discipline, prin relevanta explicita a competentelor formate in raport cu nevoile personale, sociale si profesionale.
- Decentrarea teoriei si practicii pedagogice de pe ideea de disciplina si a decompartmentarii achizitiilor invatarii in favoarea interactiunilor si corelatiilor.

Transdisciplinaritatea *este privita ca o forma superioara a interdisciplinaritatii si presupune concepte, metodologie si limbaj care tind sa devina universale* (teoria sistemelor, teoria informatiei, cibernetica, modelizarea, robotizarea etc.)

Abordarea de tip transdisciplinar tinde catre o fuziune a cunostintelor specifice diferitelor discipline, la descoperirea unor noi campuri de investigatie, la conceperea unor noi programe de cercetare.

Abordarea transdisciplinara este centrata pe "viata reala" cu probleme importante, asa cum afecteaza viata oamenilor in context cotidian.

Considerandu-se ca deschide calea catre atingerea unui nivel al cunoasterii superior, transdisciplinaritatea a fost ridicata la rangul de "noua viziune asupra lumii", fiind capabila sa conduca la intelegerea, solutionarea multiplelor probleme complexe si provocari ale lumii actuale.

BIBLIOGRAFIE

- ing. CIOBANU DOINA - Cerc pedagogic, 2009, Botosani
- Aurel Jula, Interdisciplinaritatea si transdisciplinaritatea, factori de crestere a calitatii invatamantului, internet
- Lucian Ciolan, Invatarea integrata, fundamente pentru un curriculum transdisciplinar, Editura Polirom, Bucuresti 2008.
- Miron Ionescu, Ioan Radu, Didactica Moderna, Editura Dacia, Cluj- Napoca, 2004
- Basarab Nicolescu, TRANSDISCIPLINARITATE - Manifest, Editura Polirom, Iasi, 2008

Exemplu de abordare interdisciplinara

